

Modern társadalomelméletek II.

Oktató: Prof. dr. Kovách Imre

Tematika

- 1-2. A fogyasztói társadalom elméletei
- 3-4. A rétegződés elméletek megújítási kísérletei (E.O. Wright, G. Lensk, a BBC modell, a társadalmi integráció)
5. Új osztály és civil társadalom
6. Hálózat és tőke
7. A racionális döntések elmélete
8. Történetírás és szociológia
9. A tudománykutatás paradigmái
10. Kritikai diskurzusok

Olvasmányok

Michel Foucault: A diskurzus rendje. In Michel Foucault: A fantasztikus könyvtár. Ford.: Romhányi Török Gábor. Pallas Stúdió – Attraktor Kft., Budapest, 1998, 50–74.

Bruno Latour: Sohasem voltunk modernek (Osiris-Gond, Budapest 1999)

A „Modern szociológiai paradigmák” Sz: Némedi Dénes, Napvilág Kiadó, 2008 kötetből:
a következő szövegek:

- Huszár Ákos: Új osztály és civil társadalom 111-154 oldal
- Csizmadia Zoltán : Hálózat és tőke 261 – 320 o.
- Hack-Handa József: A racionális döntések elmélete 207-258
- Takács Erzsébet : Közös kaland 357-383 o.
- Szabari Vera: A tudománykutatás paradigmái, 485-518 o,
- Géring Zsuzsanna - Zombori Máté: Kritikai diskurzusok 261 -321 o.

E.O Wright: Általános keretrendszer az osztálystruktúra elemzéséhez
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s04.html

G. Lenski: Hatalom és privilégium: Elmélet a társadalmi rétegződésről
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/ch03s02.html

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A szervezeti konfliktusok elméletei

A tantárgy kódja: BTSZOC 201MA

A szak megnevezése (N/L): Szociológia MA

Az oktató neve: Dr. Mohácsi Márta

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy során a hallgató megismeri a szervezetben lévő konfliktusok forrásait, előnyeit és hátrányait. A szeminárium során lehetősége lesz a hallgatónak konfliktuskezelési stratégiában részt venni és konfliktuskezelési gyakorlatokat véghezvinni.

A tantárgy minimum követelményei

A konfliktus fogalma, értelmezése és típusai. Konfliktustípusok a szervezetben. Konfliktuskezelési stratégiák és annak kimenetelei.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

A konfliktus fogalmának értelmezése
A konfliktusok típusai és fokozatai
A konfliktusok funkciója
Konfliktus a szervezetben
Kommunikáció és konfliktus
Konfliktuskezelés
A konfliktus haszna
A konfliktusok kimenetele

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása, a tantárgyhoz kapcsolódó témában egy darab prezentáció eredményes megtartása, gyakorlati órákon való részvétel és a gyakorlati órákhoz kapcsolódó feladatok órai megoldása.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Csepeli György (2015): A szervezkedő ember. Kossuth Kiadó, Budapest, V/2. Konfliktusok. 272-285 p.

Zoltayné Paprika Zita (2002): Döntésmélet. Alinea Kiadó, Budapest, 2002., Konfliktusemélet. 301-332 p.

Thomas Schmidt (2014): Konfliktuskezelési tréninggyakorlatok. Z-Press Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom

Dobák Miklós – Antal Zsuzsanna (2016): Vezetés és szervezés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 484 p. ISBN: 978 963 05 9447 9

Csepeli György (2015): A szervezkedő ember. Kossuth Kiadó, Budapest, VII/2. Kihívások a szervezetekkel szemben. 326-337 p.

TANTÁRGYI TEMATIKA **2017–2018. II. félév**

A tantárgy címe: Alkalmazott társadalomtudományi kutatási módszerek II.

szeminárium; kötelezően választható.

A szak megnevezése (N/L): Szociálpolitika MA I. évf.

Az oktató neve: **Murányi István**

Hely/idő: Fsz. 49. /Csütörtök/10.00-12.00

A kurzus célja:

A kvalitatív társadalomtudományi módszertani technikák (kritériumok és korlátok) megismerése, kellő elméleti és gyakorlati alap biztosítása a későbbi gyakorlatok, szemináriumok feladatainak sikeres elvégzéséhez. A kurzus arra törekszik, hogy (általánosan) bemutassa a kvalitatív társadalomkutatás elméleteit és legfontosabb módszereit.

A szeminárium értékelése és számonkérése:

A jegy 50 százaléka: megbeszélte időpontra a kötelező irodalom alapján legalább 10 oldal terjedelmű esszé elkészítése, legalább 10 oldal; a másik 50 százalék: a félév során tartott prezentáció és az órai aktivitás.

Kötelező irodalom:

A tematikában kijelölt szakirodalmak.

Tematika

1. A kvalitatív kutatás: 1. Héra Gábor – Ligeti György (2005): Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Budapest: Osiris Kiadó, 51-54. old. 2. Earl Babbie : A társadalomkutatás gyakorlata Balassi Kiadó, Bp.,1995. 251-275. old
2. Interjú módszerek típusai: 1. Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2005. (az interjú fejezet) 2. Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 269-277. old. letölthető
4. Strukturálatlan interjú készítése, az interjúvázlat. I. : 1. Heltai Erzsébet-Tarjányi József: A szociológiai interjú készítése. Budapest, Tárki – letölthető , 2. Steinar Kvale: Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. József Műhely Kiadó, Budapest,2005.
5. Strukturálatlan interjú készítése, az interjúvázlat. II.: 1.Fónai Mihály-Kerülő Judit-Takács Péter: Bevezetés az alkalmazott kutatómódszertanba. Pro Education Alapítvány, Nyíregyháza, 2001. 89-120 old. , 2. Bögre Zsuzsanna: Élettörténet elméletben és gyakorlatban. Szociológia Szemle, 2003/1. (internetéről letölthető)
6. A fókuszcsoport. 1. Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó, 231-302. old. 2. Fókuszcsoportos interjú. In.: Letenyei László (szerk.): Településkutatás I-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 97-119. old. (interneten elérhető)

7. Tartalomelemzés & történeti-összehasonlító elemzés: 1. Ehmann Bea (2004): Tartalomelemzési módszerek a szubjektív időélmény vizsgálatára laikus beszélők szövegeiben. Magyar Pszichológiai Szemle, 59, (3), 345-361. – letölthető, 2. Earl Babbie : A társadalomkutatás gyakorlata Balassi Kiadó, Bp.,1995.- azonos című fejezet
8. Terepkutatás: 1. Résztvevő megfigyelés. In.: Letenyei László (szerk.): Településkutatás I-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 71-97. old. (interneten elérhető) 2. Earl Babbie (2004): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi Kiadó, (Beavatkozás-mentes vizsgálatok)
9. A narratív életútinterjú: elmélet. 1. Gyáni Gábor (1998): Emlékezés és oral history. In: Bögre Zsuzsanna (2007): Élettörténet a társadalomtudományokban. Szöveggyűjtemény. Budapest – Piliscsaba: PPKE, 155-166. old./ Kovács Éva: Narratív biográfiai elemzés. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 373-396. old. letölthető
10. A narratív életútinterjú: gyakorlat. 1. Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: Szociológiai Szemle 2003/1. 155–168. (interneten elérhető) 2. Kovács Éva - Vajda Júlia (2002): „Leigazoltam a zsidókhoz. In: Mutakozás. Zsidó Identitás Történetek. Múlt és Jövő kiadó Budapest, 61-78. – letölthető
11. Diskurzuselemzés: elmélet és gyakorlat. A megalapozott elmélet. 1.Carver, Terell (2004): Diskurzuselemzés és a „nyelvi fordulat”. Politikatudományi Szemle, 4, 143-148. 2. Gelencsér Katalin (2003): Grounded theory. Szociológiai Szemle, 1, 143-154.
12. A szociális reprezentáció: elmélet és gyakorlat. I.1. László János: Történelem, elbeszélés, identitás. Magyar Tudomány, 2003/1. 48-57.old. 2. László János - Ehamann Bea - Imre Orsolya (2002) Történelem történetek: a történelem szociális reprezentációja és a nemzeti identitás. Pszichológia. 22. 147-162.
13. A szociális reprezentáció: elmélet és gyakorlat. II.

Ajánlott irodalom

- M.W. Riley: Empirikus kutatási módszerek. In. Szöveggyűjtemény az empirikus szociológia módszertanához. Szerk. Varga István, MKKE, Budapest, 1989.
- Szokolszky Á. (2004) A kvalitatív stratégia. In Kutatómunka a pszichológiában. Budapest: Osiris Kiadó. 386-410.
- Vörös Miklós - Frida Balázs (2004): Az antropológiai résztvevő megfigyelés története. In: Településkutatás. Letenyei László szerk. Budapest, L'Harmattan, 395-416.
- Whyte, William Foote (1999 [1955]): Utcasarki társadalom. Budapest, Új Mandátum, különösen: 301-408.
- Vicsek Lilla (2004): A fókuszcsoportos vizsgálat kimenetelét befolyásoló tényezők. Letenyei László (szerk.): *Településkutatás*. Szöveggyűjtemény. Budapest, L'Harmattan, 477-498.
- Heller, Mária - Némedi, Dénes - Rényi, Ágnes (1990a): Népesedési viták, 1963-1986. Századvég, 2., 69-105.
- Geertz, Clifford (1994): Sűrű leírás. és „A bennszülöttek szemszögéből”: Az antropológiai megértés természetéről. In: Az értelmezés hatalma. Niedermüller Péter szerk. Budapest, Századvég, 170-216.

- Manning, Peter K. - Betsy Cullum-Swan (1994): Narrative, Content and Semiotic Analysis. Handbook of Qualitative Research, 463-478.
- Halbwachs, Maurice (1971): Az emlékezés társadalmi keretei. In: Ferge Zsuzsa (szerk.): Francia szociológia. Budapest, KJK, 124-131.
- Ehmann Bea (2002) : A szöveg mélyén. Pszichológiai tartalomelemzés. Budapest, Új Mandátum.
- László János : Társas tudás, elbeszélés, identitás. A társas tudás modern szociálpszichológiai elméletei. Scientia Humana-Karion, 1999.
- Burroway, Michael (1991): Ethnography Unbound: Power and Resistance in the Modern Metropolis. Berkeley - Los Angeles, University of California Press.
- Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.
- Síklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoporthoz; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapmódszere. Kossuth Kiadó, 2006
- Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.
- Kuczi, Tibor - Becskeházi, Attila (1992): Valóság '70. Budapest, Scientia Humana.
- Jennifer Mason: Kvalitatív kutatás. Józsefvárosi műhely. 2005. (ford. Tóth Kinga)
- Kleining, Gerhard: A kvalitatív társadalomkutatás módszerének vázlata. Szociológiai Figyelő, Elte, 3. 49-75. 1987.
- Solt Otília: Interjúzni muszáj In: Uő: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő, Budapest, 1998. p: 29-48.- letölthető

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Többszintű elemzés/kontextuális elemzés , SPSS

Kódja: BTSZOC203MA-K3

Félév:

Előfeltételek:

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Oktató: Márton Sándor

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

Az SPSS statisztikai adatelemző program működésének és használatának az elsajátítása. A leíró és magyarázó statisztikai modellek futtatása és értékelése. Önálló adatelemzés megvalósítása SPSS program segítségével.

A tantárgy minimum követelményei:

Adott kutatások adatbázisainak tervezése, elkészítése. Különböző adatformátumok konvertálása (excel, spss, és egyéb statisztikai programok által használt formátumok).

- leíró statisztikák készítése
- adatok kódolása, statisztikai táblák értelmezése

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- két és többváltozós statisztikai elemzések önálló elvégzése

A tantárgy részletes leírása:

1. Módszertani ismeretek. A változók tulajdonságai. Hogyan választunk az elemzéshez megfelelő, korrekt statisztikai módszert. Két változó közötti kapcsolat statisztikai vizsgálata. A különböző statisztikai módszerek használhatósága.
2. Alacsony mérési szintű változók közötti kapcsolat vizsgálata, asszociációs mérőszámok (CHI-négyzet próba) Normalitás és eloszlásvizsgálatok (Kolmogorov-Szmirnov, CHI-négyzet próba)
3. Magas mérési szintű változók részmintánkénti viselkedése, kapcsolata (t-próba, variancia-analízis, F-próba) Magas mérési szintű változók közötti kapcsolat vizsgálata. Korreláció és regresszióelemzések.
4. Adatredukciós eljárások. Főkomponens-, faktorelemzés, klaszterelemzés alapjai

Értékelés: Beadandó dolgozat, amelyben a hallgató, vagy a témájához kapcsolódó adatbázis, vagy egy másodelemzésre kiválasztott adatbázis használatával bemutatja a tematikában szereplő alkalmazások használatát.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Barna Ildikó, Székelyi Mária: Túlélőkészlet az SPSS-hez . Typotex Kiadó, 2008

Csendes Tibor: Bevezetés a számítógépes statisztikába, jegyzet, Novadat, Győr, 2001 (150 o.).

HUZSVAI LÁSZLÓ (2004-2010): Biometriai módszerek az SPSS-ben

Ketskemény László, Izsó Lajos (2005): Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Módszertani útmutató és feladatgyűjtemény statisztikai elemzésekhez. 459 oldal. Eötvös Kiadó. ISBN 963 463 823 6.

Ketskemény L., Izsó L., Könyves Tóth E. (2011): Bevezetés az IBM SPSS Statistics programrendszerbe. Artéria Stúdió

Sajtos László - Ariel, Mitev: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea 2007.

Mai magyar társadalom

Cél: Ismerkedés a mai magyar társadalom legfontosabb folyamataival és az empirikus elemzés szépségeivel.

Követelmény: Minden órára ELHOZNI (letölteni, a helyszínen – ha van - weben olvasni) az előírt tanulmányokat, s az órán aktívan részt venni azok elemzésében. Az év végi dolgozatírás során az évközben feldolgozott tanulmányokat és az abban szereplő, de közösen nem elemzett táblázatokat, ábrákat kell elemezni.

02/23. A prekariátus

Sik Endre – Szeitl Blanka (2016) A prekariátus mint munkaerőpiaci csoport *Metszetek* 5(3)3-40 http://metszetek.unideb.hu/files/metszetek_2016_3_01_sik_szeitl.pdf

03/02. A polgárság

Sik Endre – Szeitl Blanka (2016) [Polgárság a mai Magyarországon](#) in: *Társadalmi Riport 2016* szerk.: Kolosi Tamás, Tóth I. György, Tárki, Budapest 113-129 old.

03/09. Társadalmi tőke

Füzér Katalin, Gerő Márton, Sik Endre, Zongor Gábor (2005) A társadalmi tőke növelésének lehetőségei fejlesztéspolitikai eszközökkel *Társadalmi Riport 2006*, szerk.: Kolosi Tamás, Tóth I. György, Vukovich György, TÁRKI, Budapest, 335-350 old.
http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-703/publikaciok/tpubl_a_703.pdf

03/16. Generáció

Hajdu Gábor – Sik Endre (2016) [A munkával kapcsolatos értékek a világban \(1990–2014\) és a mai Magyarországon](#) in: *Társadalmi Riport 2016* szerk.: Kolosi Tamás, Tóth I. György, Tárki, Budapest 399-421 old.

03/23. Diszkrimináció

Sik Endre, Simonovits Bori (2008) Egyenlő bánásmód és diszkrimináció in: *Társadalmi Riport 2008*, szerk.: Kolosi Tamás, Tóth I. György, TÁRKI, Budapest, 363-386 old.
http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-822/publikaciok/tpubl_a_822.pdf

03/30. Értékrendszer

Keller Tamás (2010) Magyarország a világ értéktérképén, in: *Társadalmi Riport 2010*, szerk.: Kolosi Tamás, Tóth I. György, TÁRKI, Budapest, 227-252 oldal.
http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-920/publikaciok/tpubl_a_920.pdf

04/13. Testmagasság

Nyíró Zsanna, Sik Endre (2015) A testmagasság hatása a mai Magyarországon In: Jól kinézünk? Tárki Monitor jelentések, 2014, szerk.: Szívós Péter és Tóth I. György, Tárki, Budapest pp. 198-213 http://www.tarki.hu/hu/research/hm/monitor2014_teljes.pdf

04/20. Hátrányos helyzetű települések

Hajdu Gábor – Sik Endre (2014) A hátrányos helyzetű kistélepülés, mint szociológiai jelenség http://www.tarki.hu/hu/publications/WP/regionalis/201401_regionalis_muhely.pdf

04/27. Morális pánik

Sik Endre (2016) Egy hungarikum: a morálistpánik-gomb Mozgó Világ október 67-80. https://www.academia.edu/29226543/Egy_hungaricum_a_mor%C3%A1listp%C3%A1nik-gomb

05/04. Munkaerőpiac és hálózatok

Sik Endre A kapcsolati tőke szociológiája pp. 55-76 http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/kapcsolati_toke_szociologiaja.pdf

05/11. Munkaerőpiac és szubkultúra

Sik Endre A kapcsolati tőke szociológiája pp. 77-96 http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/kapcsolati_toke_szociologiaja.pdf

05/18. Dolgozatírás

Migráció MA

Cél: A migrációelméletek szociológiai alapjainak megismerése. Ezen belül a következő témákat érintenénk: a migrációs folyamatok kialakulása, fennmaradása, a migráció különféle formáinak szociológiai okai és következményei, a kapcsolati tőke szerepe a migrációban, az etnikai gazdaság jellemzői, a diaszpóra elmélete, a migráció és az informális gazdaság kapcsolata. A szemeszter második felében a migrációval kapcsolatos közpolitika elméleti és gyakorlati kérdései kapnak nagyobb hangsúlyt.

Követelmény: A végső osztályzat az év végén írandó zárthelyitől függ, amit az évközi munka alapján módosítok (felfelé).

A tantárgy tematikája:

02/23. Kiinduló gondolatok

A migráció szociológiája II. kötet 8-22

03/02. A migrációs folyamatok kialakulásának elméletei

A migráció szociológiája I. kötet 7-22

03/09. A migrációs folyamatok fennmaradásának elméletei

A migráció szociológiája I. kötet 22-28
A migráció szociológiája II. kötet 23-50

03/16. A hálózatelmélet

A migráció szociológiája I. kötet 40-71

03/23. A migrációs burok elmélete

A migráció szociológiája II. kötet 133-158

03/30. A közvetítő kisebbségek elmélete

A migráció szociológiája I. kötet 75-86,

04/13. A diaszpóra

A migráció szociológiája II. kötet 107-119

04/20. Migráció, vállalkozás és informális gazdaság

A migráció szociológiája I. kötet 89-119,

04/27. Kivonulás, tiltakozás, lojalitás és migráció

A migráció szociológiája I. kötet 122-142,

05/04. Idegenellenesség

Sik Endre, Simonovits Bori és Szeitl Blanka (2016) Az idegenellenesség alakulása és a bevándorlással kapcsolatos félelmek Magyarországon és a visegrádi országokban REGIO 24 (2):81-108 http://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/114/pdf_95

05/11. A nemzetközi migráció tendenciái és a magyar menekültügy kialakulása

A migráció szociológiája I. kötet 30-38

A migráció szociológiája II. kötet 212-254

Wallace et al (2001) Nyugat-Európa keleti határa:mobilitás az ütközőzónában. In: A migráció szociológiája, Szociális és Családügyi Minisztérium, 171-192 old.

05/18. Dolgozatírás

A kötelező irodalom forrásai (1-9, 12. 13 óra):

http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/Migracio_Szociologiaja_1.pdf vagy
http://issuu.com/tarki_research/docs/sik_endre_a_migracio_szociologiaja_1/124

http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/Migracio_Szociologiaja_2.pdf vagy
http://issuu.com/tarki_research/docs/sik_endre_a_migracio_szociologiaja_2

Wallace http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/wallace_nyugat-europa_keleti_hatara.pdf

Ajánlott irodalom:

A migráció szociológiája II. kötetből:

Diaszpóra és közvetítő kisebbségek elmélete: 51-104, 122-130 old.

Informális gazdaság: 159-181 old.

Migrációs burok: 196-209 old.

Tantárgy kódja: BTSZOC306MA

Tantárgy neve: Munkaerőpiaci politikák és foglalkoztatási rendszerek komplex elemzése

Oktató: Dr. Krémer Balázs

Tematika

2017/2018. tanév 2. félév

A kurzus célja:

A foglalkoztatásra ható különféle politikáknak (pl. oktatás, adó- és fiskális politika, gazdaságélénkítő és területi fejlesztő politikák, szociális biztonság stb.) a foglalkoztatási szerkezet alakulására gyakorolt hatásainak elemzése, főképp nemzetközi szervezetek adatainak és leírásainak összehasonlító elemzésével; hasonló empirikus alapokon a foglalkoztatáspolitikai intézkedések, programok, projektek korrektív céljainak és lehetőségeinek az elemzése.

A kurzus menete:

A hallgatók önállóan választanak egy-egy egyénileg vagy kiscsoportban feldolgozandó témát (amely csatlakozhat az egyéb, pl. OTDK vagy szakdolgozati terveikhez), és az órákon, főképp a témák feldolgozásainak közös sajátosságaira, információforrásaira, azok értelmezésére, a feldolgozás közös módszertani és statisztikai tartalmaira fókuszálva, kutatási szeminárium jelleggel járul hozzá a kurzus ahhoz, hogy a hallgatók minél színvonalasabban és körültekintőbben készítsék el önálló elemzéseiket.

Vizsgakövetelmények:

a hallgatók témaválasztása és az oktatóval közös témaegyeztetése nyomán önálló elemzés elkészítése a nemzetközi munkaerőpiacok témájában. Elvárás az, hogy az elemzés legalább néhány ország munkaerőpiaci tapasztalatait összehasonlító elemzés legyen; hogy tárja fel az egyes országok munkaerőpiaci jelenségeinek közös és eltérő sajátosságait, és mind az egyezéseket/hasonlóságokat, mind az eltéréseket hozza összefüggésbe, magyarázza más gazdasági/társadalmi sajátosságokkal.

TEMATIKA

A társadalmi nemek szociológiája

Czibere Ibolya

A XX. század alapvetően formálta át a nemi szerepekről alkotott elképzeléseket és ingatta meg a két nem hierarchikus viszonyáról vallott több évszázados rögzült értékeket. A század elejétől Magyarországon is számos könyv, cikk, tanulmány született a nőkérdésről, bár a korai évtizedekben ezeket a szövegeket még jórészt férfiak írták: politikusok, szociológusok, jogászok, pszichológusok - felvonultatott nézeteik viszont gyakran nem objektív leírások voltak, hanem érvek amellett, hogy a nők nem lehetnek egyenlők a férfiakkal, mert a női nemi szerepek természetből fogva adóttak és ennél fogva megváltoztathatatlanok. Ehhez a több évszázados hagyományos értékrendszerhez képest következtek be drámai változások a nemi szerepekben, a nemek közötti kapcsolatokban és a várakozásokban. A női szexualitás tudatosságának növekedése és szabadabb kifejeződése mellett a munkában és a családban történt nemekkel kapcsolatos változások olyan jelenségek, amelyek szélesebb körben ható, eddig soha nem tapasztalt tartós társadalmi következményekkel jártak, és amelyek hatására a szociológia tudományában új fogalom született: a társadalmi nem kategóriája.

Mindezekből kiindulva a félév folyamán azokat az elméleti és gyakorlati összefüggéseket dolgozzuk fel, amelyek a férfiak és nők közötti kapcsolatokat alakító társadalmi tényezők feltárásán keresztül segítik a hallgatókat a gender-szemlélet elsajátításában.

A félév tematikája

1. A nemi különbségek történeti és kulturális meghatározottságai

Kötelező irodalom:

MEAD, Margaret (2003): Férfi és nő. A két nem viszonya a változó világban. Osiris Kiadó, Budapest

SCOTT, Joan Wallach (2001): Van-e a nőknek történelmük? Balassi Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

MILES, Rosalind (2000): Az idő leányai. Balassi Kiadó, Budapest

Davis, Natalie Zemon (2001): „Nőtörténelem” átalakulóban: az európai helyzet. In:

SCOTT, Joan Wallach: Van-e a nőknek történelmük? Balassi Kiadó, Budapest

PETŐ Andrea (2001): A nő történetírás története. In: Rubicon, 2001/6. sz.

2. A nemek biológiai konstrukciói – a női és férfi társadalmi szerepek „természettőlvalóságának” ideológiai és értékhatátere

Kötelező irodalom:

BARON-COHEN, Simon: Elemi különbség. Férfiak, nők és a szélsőséges férfiagy – Osiris Kiadó, Budapest, 2006

Ajánlott irodalom:

KIMURA, Doreen (1999): Női agy, férfi agy. Kairosz Kiadó, Budapest

BÄDER Andor (1968): A nő biológiai szerepe a társadalomban a reneszánsztól a 18. század végéig. Medicina Könyvkiadó, Budapest

3. A szexualitás és a prostitúció társadalmi kérdései

Kötelező irodalom:

BUTLER, Judith (2006): A felfogatás testi aktusai. In: Butler, Judith: Problémás nem. Balassi Kiadó, Budapest

LÉDERER Pál (szerk.) (1999): A nyilvánvaló nők. Prostitúció, társadalom, társadalomtörténet. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

LAQUEUR, Thomas (2002): A testet öltött nem. Test és nemiség a görögöktől Freudig. Új Mandátum Kiadó, Budapest

ZACCHIAS, Paulus (2001): A házastársi kötelességről. Európa Könyvkiadó, Budapest

FOUCAULT, Michel (1999): A szexualitás története I-III. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest

4. A nemiség pszichológiai és pszichoanalitikus megközelítései

Kötelező irodalom:

BUTLER, Judith (2006): Tilalom, pszichoanalízis és a heteroszexuális mátrix előállítása. In: Butler, Judith: Problémás nem. Balassi Kiadó, Budapest

CHODOROW, Nancy J. (2000): A feminizmus és a pszichoanalitikus elmélet. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

LUKÁCS Dénes (2004): Nőiség, szexualitás, freudizmus. Animula Kiadó, Budapest

POLHEMUS, Robert (2007): Lót leányai. Szex, megváltás és a nők önérvényesítési törekvései. Napvilág Kiadó, Budapest

5. Szociálpszichológiai megközelítések: előítéletek és sztereotípiák

Kötelező irodalom:

BUDA Béla (1985): Női szerep – női szocializáció – női identitás. In: Koncz Katalin (szerk.): Nők és férfiak. Hiedelmek, tények. – Magyar Nők Országos Tanácsa, Kossuth Könyvkiadó, Budapest

H. SAS JUDIT (1984): Nőies nők és férfias férfiak. A nőkkel és a férfiakkal kapcsolatos társadalmi sztereotípiák élete, eredete és szocializációja. Akadémiai Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

CZIBERE Ibolya (2008): A sztereotípiákkal sokkal könnyebb egyetérteni... In: Czibere Ibolya: Gender ABC. Debreceni Egyetem, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen

BANAJI, Mahzarin (2003): Rejtőzködő attitűdök és sztereotípiák – Osiris Kiadó, Budapest

6. A nőmozgalmak egyenjogúsítási törekvései - a feminizmusok első és második hulláma

Kötelező irodalom:

GERHARD, Ute (2006): A nőmozgalom „hosszú hullámai” – hagyományok és elintézetlen ügyek. In: Gerhard, Ute: Lélegzetvételenyi szünet. Balassi Kiadó, Budapest

LÉVAI Katalin (2005): A hazai feminizmusról. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

MACKINNON, Catharine A. (1994): A feminizmus változásai. Előadások életről és jogról. PONT Kiadó, Budapest

BENARD, Cheryl – Schlaffer, Edit (1992): Tűsarkú cipőben, hátrafelé – HUNGA-PRINT Nyomda és Kiadó, Budapest

NEMÉNYI Mária (1994): Miért nincs Magyarországon nőmozgalom? In: Hadas Miklós (szerk.): Férfiuralom. Írások nőkről, férfiakról, feminizmusról. Replika Kör, Budapest

7. Nemi identitáspolitikák: a harmadik hullámos feminizmus és a performativitás. Queer-elmélet, meleg- és leszbikus identitások.

Kötelező irodalom:

BRAIDOTTI, Rosi (2007): Egy nomád térképei. Feminizmus a posztmodern után. Balassi Kiadó, Budapest

MATLARY, Janne Haaland (2002): A felvirágzás kora. Jegyzetek egy új feminizmushoz. CRS, Budapest

Ajánlott irodalom:

MAGYARI-VINCZE Enikő (2006): Feminista antropológia elvek és gyakorlatok között. Desire Kiadó, Kolozsvár

SÉLLEI Nóra (szerk.) (2007): A nő mint szubjektum, a női szubjektum. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen

8. A maszkulinitás konstrukciója

Kötelező irodalom:

MOSSE, George L.: Férfiasságnak tükröre. A modern férfieszmény kialakulása. Balassi Kiadó, Budapest

KIMMEL, Michael S. (2001): A maszkulinitás jelenkori „válsága” történelmi perspektívából. In: Replika 43-44., 2001. június

Ajánlott irodalom:

HADAS Miklós (2003): A modern férfi születése. Helikon Kiadó, Budapest

BODNÁR Ilona (2005): Lealacsonyítják-e a nők a sportot? In: Palasik Mária – SIPOS Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

9. Szociológiai elméletek a nemek társadalmi konstrukciójáról

Kötelező irodalom:

BOURDIEU, Pierre (2000): Férfiuralom. Napvilág Kiadó, Budapest

SULLEROT, Evelyne (1983): A női nem. Tények és kérdőjelek – Gondolat Kiadó, Budapest

Joó Mária (2005): Simone de Beauvoir és a posztoszocialista helyzet. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

ADAMIK Mária (1994): A Nagy Fehér Üzemmód: avagy miről szól a „nőkérdés”? – In: HADAS Miklós (szerk.): Férfiuralom – Írások nőkről, férfiakról, feminizmusról – Replika Kör, Budapest

TÓTH Olga (2007): Nőnek lenni – társadalmi nem (gender) az egyenlőtlenségek rendszerében – In: Magyar Tudomány, 2007/12.

ZIMMERMANN, Susan (1997): A család bálványától a piac bálványáig. A nemek közötti viszonyok változása a fejlett ipari társadalmakban. In: Eszmélet, 9. évf. 33. sz./1997.

10. A társadalmi nemek tudománya

Kötelező irodalom:

BELINSZKI Eszter (2003): A társadalmi nem mint a kutatás tárgya – Szociológiai Szemle 2003/1.

THUN Éva (2002): A nőtudomány és társadalmi nemek tudománya I-II.- In: Magyar Felsőoktatás, 2002/3-4. szám

BRAUNMÜHL, Claudia von (2007): Gender mainstreaming. Egy világ körüli út rekonstruálása. In: Eszmélet 2007/73.

Ajánlott irodalom:

PETŐ Andrea (2002): Az Európai Unió és a társadalmi nemek egyenlőségének intézményesülése. In: Pető Andrea (szerk.): Társadalmi nemek képe és emlékezete Magyarországon a 19-20. században. A Nők a Valódi Esélyegyenlőségért Alapítvány, Budapest

SIPOS Balázs (2005): „Asszonyfejjel férficélokért...” Olvasatok és ábrázolások egy újkonzervatív korszakról. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

11. Reprezentáció-elméletek: a nemek és a hozzájuk kapcsolt társadalmi és magánéleti szerepek

Kötelező irodalom:

FUCHS, Victor R. (2003): A nemek közötti gazdasági egyenlőtlenségekről. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

KONCZ Katalin (2005): Női karrierjellemezők: esélyek és korlátok a női életpályán. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

BLASKÓ Zsuzsa (2006): Nők és férfiak – keresőmunka, házimunka. A „család” tematikájú ISSP 2002-es adatfelvétel elemzése. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest

HELL Judit (2002): A nemek viszonya a globalizálódó világban – In: Magyar Tudomány 2002/3.

SCHADT Mária (2005): A „házi tücsöktől” a dolgozó nőig. Az individualizációs folyamatok hatása a családi szerepekre. In: Palasik Mária – Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Napvilág Kiadó, Budapest

Kimeneti minimumkövetelmények témakörönként

1. A nemi különbségek történeti és kulturális meghatározottságai

- A férfi hatalmi struktúrákat felépítő és működtető társadalmi intézmények ismerete
- A nők helyzetét leginkább befolyásoló értékek, nézetrendszerek, társadalmi intézmények bemutatása
- A férfi-női kapcsolati hierarchia működési sajátosságainak jellemzése

2. A nemek biológiai konstrukciói – a női és férfi társadalmi szerepek „természettőlvalóságának” ideológiai és értékháttere

- A nők alacsonyabb rendűségét alátámasztó korabeli áltudományos bizonyítékok felsorolása
- A biológiai különbségekből levezetett férfi előnyök és női társadalmi hátrányok megjelenési formáinak bemutatása, magánéleti és társadalmi következményeinek ismerete

3. A szexualitás és a prostitúció társadalmi kérdései

- A test reprezentációi által konstruált és intézményesített szexuális különbségek megnevezése és ezen reprezentációk kritikája
- A test fegyelmezésén keresztül gyakorolt társadalmi kontroll nemi vonatkozásainak ismerete

4. Pszichológiai és pszichoanalitikus megközelítések

- A pszichoanalízis nemi és szexuális diskurzusainak bemutatása és kritikája
- A szexualitásra ható társadalmi tényezők ismerete
- A szexualitás funkcióinak bemutatása és értékelése az egyes korszakokban

5. Szociálpszichológiai megközelítések: előítéletek és sztereotípiák

- A klasszikus sztereotip gondolkodás sajátosságainak és formáinak bemutatása
- A nemi sztereotípiák jellemzőinek felsorolása, következményeik értelmezése
- Az előítéletes gondolkodás sajátosságai
- A nőkkel szembeni előítéletek formáinak ismerete és következményeinek bemutatása

6. A nőmozgalmak egyenjogúsítási törekvései - a feminizmusok első és második hulláma

- A feminizmusok célkitűzéseinek és eredményeinek bemutatása
- A feminizmusok klasszikus tipológiájának ismerete: a liberális, marxista, pszichoanalitikus, posztmodern, egzisztencialista, radikális, szocialista irányzatok különbségeinek ismerete

7. Nemi identitáspolitikák: a harmadik hullámos feminizmus és a performativitás. Queer-elmélet, meleg és leszbikus identitások.

- A harmadik hullámos feminizmus lényegének ismerete
- A Queer-elmélet összefüggéseinek bemutatása
- A meleg- és leszbikus mozgalmak irányzatainak jellemzői
- A meleg és leszbikus identitások sajátosságai

8. A maszkulinitás konstrukciója

- A férfieszmény szimbolikájának jellemzése és társadalmi hatásainak értelmezése
- A férfimozgalmak fejlődési szakaszai
- A maszkulinitás konstrukciójának leírása
- A maszkulinitás válságának bizonyítása

9. Szociológiai elméletek a nemek társadalmi konstrukciójáról

- A férfi-nő viszony ábrázolása az egyes társadalmi formákban, az eltérő jogi, politikai, gazdasági környezet által megalkotott nemi konstrukciók értelmezése
- A nemi egyenlőtlenségeket magyarázó szociológiai elméletek összegző ismerete

10. A társadalmi nemek tudománya

- A szex és a gender kategóriák különbségeinek ismerete
- A társadalmi nemek tudományát megalapozó elméleti összefüggések ismerete
- A társadalmi nemek egyenlőségét garantáló intézményesülési folyamatok bemutatása
- A gender mainstreaming-szemlélet lényege és technikáinak ismerete

11. Reprezentáció-elméletek: a nemek és a hozzájuk kapcsolt társadalmi és magánéleti szerepek

- A nemek munkaerőpiaci szerepvállalását befolyásoló alapvető társadalmi-gazdasági tényezők ismerete
- A nemi alapú munkaerőpiaci diszkriminációk bemutatása
- A családon belüli nemi szerepkategoriák sajátosságainak ismerete
- A közéleti politikában érvényesülő nemi különbségek értelmezése és a felszámolásukra irányuló lehetséges jogi-politikai eszközök ismerete

Czibere Ibolya

A tantárgy megnevezése:		Kutatásmenedzsment, innováció	
A tantárgy oktatásáért felelős oktató: dr. habil. Czibere Ibolya, egyetemi docens		Kreditszám: 4	Kontaktóraszám: 2
Előfeltételek: -	A kurzus jellege: <i>előadás</i>	Az értékelés formája: <i>kollokvium</i>	Félév: 1.
A tantárgy leírása:			
<ul style="list-style-type: none"> • A kutatások, fejlesztések és innovációk jelentősége a társadalomban. • A tudásmenedzsment és a projektmenedzsment kapcsolata. Innováció és projektmenedzsment. • Az alap- és ipari kutatási projektek lényege, jellemzői. Az infokommunikációs technológiai fejlesztési projektek jellemzői. • A felsőoktatási intézményekben működő transznacionális, innovatív kutatói teamek közreműködésével megvalósuló komplex alap- és célzott alapkutatási projektek. • A kutatásfejlesztési és innovációs aktivitás, valamint a vállalatok és kutatási szervezetek közötti együttműködés jelentősége. • A jelentős szellemi hozzáadott értéket tartalmazó új, piacképes termékek, szolgáltatások, technológiák, ill. ezek prototípusainak kifejlesztésére irányuló projektek sajátosságai. A szellemi tulajdonjogok védelme. • A hazai tudománypolitika és kutatás-fejlesztési politika jellemzői. 			
Kötelező irodalom:			
<ul style="list-style-type: none"> • Buzás Norbert (2007): Innovációs menedzsment a gyakorlatban. Akadémiai Kiadó, Budapest • Fábri György (szerk.) (2006): A tudománykommunikáció értelme/értéke. Tudástársadalom Alapítvány, Budapest • Glatz Ferenc (1998): Tudománypolitika az ezredforduló Magyarországon. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest • Jarjabka Ákos – Lóránd Balázs (2010): Az innováció alapjai és megjelenési területei. Jegyzet. Pécs • Jelentés a vállalati KFI helyzetéről 2012 – Nemzeti Innovációs Hivatal, Budapest • Kutatási és innovációs politika. Látókörünk bővítéséért, életminőségünk javításáért (2014) Európai Bizottság Kommunikációs Főigazgatóság Polgárok tájékoztatása, Brüsszel • Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. Nemzeti Innovációs Hivatal, Budapest • Pakucs János – Papanek Gábor (szerk.) (2006): Innovációs menedzsment kézikönyv. Magyar Innovációs Szövetség, Budapest • Szörényiné Kukorelli Irén (2015): Vidéki térségeink innovációt befogadó képessége – Egy kutatás tapasztalatai. Tér és Társadalom 29. évf., 1. szám, 2015, 98-115. • Zöld könyv a kulturális és kreatív iparágak potenciáljának felszabadításáról. Európai Bizottság, Brüsszel, 2010.4.27.COM(2010)183 			
A tantárgyért felelős oktató: Czibere Ibolya			
Oktató: Czibere Ibolya			

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Projektmenedzsment

A tantárgy kódja: BTSZOC 209 MA

A szak megnevezése (N/L): Szociológia MA

Az oktató neve: Dr. Mohácsi Márta

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja a projekt öt fázisának megismerése és részletes elsajátítása: a projekt koncepció kialakítása, a projekt tervezése, a projekt megvalósítása, a projekt zárása, a projekt értékelése. A hallgató ismerje meg a szociális projektek sajátosságait és tudjon tervezni ilyen jellegű projektet.

A tantárgy minimum követelményei

Projekt koncepció kialakítása. A projekt tervezése. A projekt megvalósítása. A projekt zárása. A projekt értékelése. A szociális projektek sajátosságai.

A félév tematikája (kb.10 témakörre lebontva)

Projektmenedzsment alapfogalmak
Projekt koncepció kialakítása
A projekt tervezése
A projekt megvalósítása
A projekt zárása
A projekt értékelése
A szociális projektek sajátosságai
Projektek vállalati környezetben

Vizsgára bocsátás feltételei

A tárgy gyakorlati jegy megszerzésével zárul, melyet a szorgalmi időszakban kell a hallgatónak teljesítenie. A szemináriumokról maximum három hiányzás engedélyezett.

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja)

A félév során egy darab zárthelyi dolgozat eredményes megírása, a tantárgyhoz kapcsolódó témában egy darab prezentáció eredményes megtartása, gyakorlati órákon való részvétel és a gyakorlati órákhoz kapcsolódó feladatok órai megoldása.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint) -

Kötelező irodalom

Eric Verzuh (2006): Projektmenedzsment. HVG Könyvek Kiadó, Budapest, 424 p.
ISBN: 978 963 75 2577 3

Projektmenedzsment útmutató 5. kiadás. (2013) Akadémiai Kiadó, Budapest, 488 p.
ISBN: 978 963 05 9426 4

Görög Mihály (2008): A projektvezetés. Aula Kiadó, Budapest

A szemináriumokon elhangzott anyagok.

Ajánlott irodalom

Dr. Henczi Lajos – Murvai László (2012): Projekttervezés és projektmenedzsment. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. Budapest, 184 p. ISBN: 978 963 63 8399 2

Az Európai Unió 2014 és 2020 közötti többéves pénzügyi kerete. Európai Tükör, XVII. évf. 1. szám, 5-36.

VÁLASZTÁS ÉS VÁLASZTÁSI RENDSZER

Szociológai MA

2017/18 II. Félév

Oktató: Nagy Levente

Tematika

1. Bevezetés: a „választás” értelmezése
2. A politikai választás: szerep, alapelvek.
3. Relatív és abszolút többség.
4. Többségi és arányos választási rendszerek.
5. A 2011-es választási reform, és az „új” magyar választási rendszer.
6. Parlamenti választások. Első csatorna: egyéni választó kerület intézményes kerete
7. Második csatorna: országos lista intézménye kerete
8. Mandátumszámítások
9. Nemzetiségek, nemzetiségi lista, kedvezményes kvóta
10. Arányosság, arányossági számítások.
11. Népszavazás Magyarországon.
12. EP választások. Komparatív elemzés (2004 és 2009, 2014).
13. Összefoglalás

Irodalom

1. Tóth Csaba – Török Gábor: Négy választás Magyarországon, Osiris Kiadó, 2015
2. László Róbert: Két választási reform között? (pdf).Büro Budapest, 2015
3. Az új magyar választási rendszer (pdf). Századvég Alapítvány
4. Nagy Levente: Választás és arányosság, Debreceni Egyetem, 2015
5. Fábíán György- Kovács László Imre: *Voksok és mandátumok*. Villányi Úti Könyvek, 1998.

HELYI POLITIKA ÉS POLITIZÁLÁS

Szociológia MA

2017/18

Oktató: Nagy Levente

Tematika

1. Bevezetés: politikai szintek, a helyi politika szereplői. A helyi politika, mint sokszereplős szintér.
2. Önkormányzati választások: a képviselőtestület tagjainak választása kis és nagy településeken
3. Önkormányzati választások: polgármesterek választása kis és nagytelepüléseken
4. A helyi hatalom mikéntjének és összpontosulásának tényezői: település mérete
5. A helyi politika elemzési szempontjai: jogi szempontok (intézményi elrendeződés, alkotmány: jogi-törvényi szabályok alapján történő vizsgálat).
6. A helyi politika elemzési szempontjai: **politikai szempontok**: önkormányzati választási eredmények, a helyi többség jellegének vizsgálata
7. A helyi politika elemzési szempontjai: **politikai szempontok** (helyi politikai döntések mikéntje; a többségi és a kompromisszumos döntések és kihatásai)
8. A helyi politika elemzési szempontjai: **szociálpszichológiai szempontok** (a politikai szereplők személyisége, karaktere; a polgármester a politikai szereplők között; a polgármester viszonyulása a választók felé).
9. A polgármester attitűdjének, habitusának „mérése”: személyes interjú, kérdőíves felmérés; polgármester típusok: konszenzusos, vizionárius, gondoskodó, „vezér” polgármester
10. A helyi politika elemzési szempontjai: **szociológiai szempontok** (törésvonalak: településrészek közötti, személyiséghez kötődő, etnikai, projekt alapú, agglomerációs ellentétek)
11. A helyi politika elemzési szempontjai: **szociodemográfiai szempontok** (település nagysága, nemek, életkor, végzettség szerinti megoszlás, és e tényezők kihatása a helyi politikára)
12. Helyi politika és civil szervezetek
13. Összefoglaló

Felhasznált irodalom

1. Tamás Veronika: Politikai élet a helyi önkormányzatokban. MTATK, 2016.
2. Körösenyi – Tóth – Török: „Az önkormányzatok és a helyi politika” In *A magyar politikai rendszer*, Osiris Kiadó, 2007, 227 – 250.
3. Pálné Kovács Ilona: 'Önkormányzatok és hatalommegosztás' In Gallai – Török: *Politika és politikatudomány*, Aula Kiadó, 2005, 315 – 346.

4. Pálné Kovács Ilona: „Miért hagytuk, hogy így legyen? A területi decentralizációs reformok természetrajza Magyarországon” In *Politikatudományi Szemle*, XXII. évfolyam, 2013/4, 7 – 36.